

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 528/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody a Ústav na výkon väzby Leopoldov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tdo 31/2022 z 3. mája 2023 a proti „konaniu o obnove B5-7Nt/11/2021, zo 17. 8. 2023“ takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia bližšie neidentifikovaných práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tdo 31/2022 z 3. mája 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“). Zároveň namieta konanie „o obnove B5-7Nt/11/2021, zo 17. 8. 2023“. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a prikázať „inému nezaujatému senátu rozhodnúť znova“. Žiada (v prípade, ak to bude potrebné) o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

2. Z vlastných zistení ústavného súdu (ako aj z informácií z predchádzajúcich ústavných sťažností sťažovateľa) vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č. k. 3 T 72/2018 z 22. novembra 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 To 4/2019 z 13. marca 2019 uznaný vinným zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody na doživotie s poukazom na § 47 ods. 2 Trestného zákona a § 437 ods. 5 Trestného zákona (t. j. s použitím tzv. zásady „trikrát a dost“, pozn.). Bol zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia. Proti uzneseniu krajského súdu

podal dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 1 Tdo 6/2020 z 10. februára 2021 tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné odmietol.

3. O ďalšom sťažovateľovom dovolaní podanom proti uzneseniu krajského súdu č. k. 1 To 4/2019 z 13. marca 2019 rozhodol najvyšší súd uznesením č. k. 1 Tdo 31/2022 z 3. mája 2023 tak, že ho obdobne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

4. Dňa 13. septembra 2021 sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava V návrh na povolenie obnovy konania vedeného Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 3 T 72/2018, o ktorom rozhodol Mestský súd Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) uznesením č. k. B5-7Nt 11/2021-124 zo 17. augusta 2023 tak, že ho podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a konaniu vo veci obnovy konania vedeného Okresným súdom Bratislava V pod sp. zn. 3 T 72/2018 podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu. V súvislosti s napadnutým uznesením argumentuje, že najvyšší súd poukázal len na jeho trestnú minulosť, „z ktorej vykonštruoval konšpirácie“, pričom sa ňou mal zaoberať komplexne a vziať do úvahy skutočnosti svedčiace v jeho neprospech, ale aj v jeho prospech. Sťažovateľ opisuje svoje predchádzajúce odsúdenia. Poukazuje na manipuláciu v súvislosti s rozhodovaním o jeho dovolaní vedenom najvyšším súdom pod sp. zn. 1 Tdo 6/2020. Namieta účelové nedoručenie mu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 31/2022. Vyjadruje nesúhlas s argumentáciou najvyššieho súdu v tej časti napadnutého uznesenia, v ktorej najvyšší súd odôvodňuje uloženie trestu odňatia slobody na doživotie (tvrdí, že jedno z odsúdení mu bolo zahladené 27. marca 2023, v dôsledku čoho je jeho odsúdenie na doživotie nezákonné), ako aj v časti, v ktorej najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že právo patrí bdelym, nie spiacim. Sťažovateľ konštatuje naplnenie všetkých dovolačných dôvodov. Vo vzťahu k namietanej obnove konania vyjadruje nesúhlas s posúdením veci prvostupňovým súdom 17. augusta 2023, pričom uvádza, že proti rozhodnutiu z tohto dňa podal odvolanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie bližšie neoznačených práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí jeho dovolania a rozhodnutím bližšie neidentifikovaného všeobecného súdu v konaní o povolení obnovy konania vedeného pod sp. zn. B5-7Nt/11/2021 17. augusta 2023.

7. Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a z toho vyplývajúcich viacerých nedostatkov niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania, vyhodnotiac ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým uznesením najvyššieho súdu:

8. Pokiaľ sťažovateľ namieta účelové nedoručenie mu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu s cieľom zmať mu lehotu na podanie ústavnej sťažnosti, je potrebné uviesť, že zo zápisnice o verejnom zasadnutí zo 17. augusta 2023 vo veci obnovy konania (sp. zn. B5-7Nt 11/2021) bolo zistené, že namietané rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené krátkou cestou práve v tento deň, pričom dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti mu tak nebola nijakým spôsobom zmarená.

9. Z časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ústavný súd vyabstrahoval jeho základnú námietku, ktorou je v podstate vyjadrenie nesúhlasu s argumentáciou najvyššieho súdu, v ktorej súd odôvodňuje správnosť uloženého trestu odňatia slobody na doživotie. V konkrétnosti poukazuje na zahľadanie jedného z jeho odsúdení z 27. marca 2023 (bližšie nešpecifikovaného, pozn.), čo mal najvyššiemu súdu oznámiť 25. apríla 2023 a v dôsledku čoho je jeho odsúdenie na doživotie nezákonné.

10. Zo znenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré mal ústavný súd k dispozícii na základe súčinnosti poskytnutej zo strany mestského súdu, vyplýva, že predmetná námietka bola sťažovateľom v dovolacom konaní uplatnená v obsahu vlastnou rukou spísaného (bližšie nešpecifikovaného) podania sťažovateľa. Jej obsahom bolo konkrétne tvrdenie (okrem iného, pozn.), že Okresný súd Levice uznesením č. k. 3 Nt 8/2023 z 27. marca 2023 zahladil sťažovateľovi odsúdenie rozsudkom č. k. 1 T 149/2005 z 30. marca 2006, čo malo mať za následok, *«že „dodatočné“ zahľadanie odsúdenia zakladalo pre súdy konajúce a rozhodujúce v základnom konaní pri ukladaní trestu prekážku použitia ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona»*. Najvyšší súd nepovažoval predmetnú námietku za opodstatnenú (s. 8 napadnutého uznesenia, pozn.). Vyslovil, že *«takáto argumentácia by bola dôvodná len vtedy, ak by bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na doživotie v zmysle § 47 ods. 2 Trestného zákona napriek tomu, že niektoré z predchádzajúcich odsúdení už mal zahladené; uvedené však neplatí „naopak“ ako chybne dôvodí obvinený Mellen. Dodatočné (po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej) zahľadanie odsúdenia, ktoré bolo podkladom na použitie § 47 ods. 2 Trestného zákona, nemôže negovať správnosť a zákonnosť použitia § 47 ods. 2 Trestného zákona v čase rozhodovania (vec obv. Mellena je právoplatná už viac ako štyri roky).»*.

11. Po oboznámení s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že rozhodnutie dovolacieho súdu obsahuje explicitnú a zrejmú odpoveď na základnú sťažovateľovu námietku prezentovanú v ústavnej sťažnosti. Pokiaľ sťažovateľ s predmetným posúdením nesúhlasí, je potrebné konštatovať, že do obsahu stranou v konaní namietaných práv nepatrí právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie namietaného základného práva nemožno považovať neúspech v konaní pred všeobecným súdom (m. m. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08).

12. Pre komplexnosť ústavný súd poukazuje aj na posúdenie sťažovateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Najvyšší súd sa k sťažovateľovej argumentácii vyjadril tým spôsobom, že odcitoval časť svojho predchádzajúceho uznesenia č. k. 1 Tdo 6/2020 z 10. februára 2021 (pozri bod 2 tohto uznesenia, pozn.). Práve predmetné uznesenie (a aj táto jeho dotknutá časť) bolo už predmetom prieskumu

ústavného súdu v konaní o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vedenej pod sp. zn. III. ÚS 497/2021 s tým, že ústavný súd ju uznesením č. k. II. ÚS 497/2021-8 z 28. októbra 2021 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú. V okolnostiach predbežne prerokovanej veci nemal dôvod odkloniť sa od svojho predchádzajúceho právneho názoru, keďže išlo o obdobnú námietku, ktorú už raz posudzoval a v súvislosti s ktorou nenašiel zásadnú odlišnosť od predchádzajúcich skutočností (okrem toho, že predmetnú skutočnosť najvyšší súd posudzoval na základe opätovne podaného dovolania sťažovateľa, pozn.). V nadväznosti na uvedené považuje napadnuté uznesenie aj v tejto časti za dostatočné a jasne koncipované.

13. Vzhľadom na spôsob sťažovateľom uplatnených námietok a s prihliadnutím na popísané skutočnosti (najmä bod 10 až 12 tohto uznesenia, pozn.) ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu. Nenašiel tak medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a sťažovateľom pomenovanými, ale neoznačenými právami takú príčinnú súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv týkajúcich sa obnovy konania:

14. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že o jeho návrhu na povolenie obnovy konania rozhodol prvostupňový súd 17. augusta 2023. Ústavný súd vlastnou činnosťou (v súčinnosti s mestským súdom, pozn.) zistil, že o návrhu na povolenie obnovy dotknutého konania bolo rozhodnuté tak, že prvostupňový súd predmetný návrh zamietol. Sťažovateľ podal proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, o ktorej do dňa podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté.

15. Vo vzťahu k napadnutému postupu mestského súdu, ktorý sťažovateľ namieta, ústavný súd uvádza, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

16. Sťažovateľ teda mal možnosť podať proti napadnutému postupu mestského súdu (a jeho rozhodnutiu zo 17. augusta 2023) týkajúcemu sa obnovy konania sťažnosť, ktorú aj podal, no do podania ústavnej sťažnosti o nej nebolo rozhodnuté. Za týchto okolností je potrebné štandardným posúdením považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľa za predčasne podanú, keď sťažovateľ síce využil právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde), avšak pred podaním ústavnej sťažnosti nepočkal do právoplatného rozhodnutia o tomto právnom prostriedku k tomu povolaným orgánom verejnej moci. Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako neprípustnú v zmysle § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.3. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

17. Vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie mu právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom je potrebné poznamenať, že ústavný súd môže v zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu (t. j. advokáta), ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (m. m. III. ÚS 265/2014). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že v danej veci nie je daná jeho právomoc, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, uvedený záver zároveň znamená, že v danej veci ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda nie je splnený jeden z predpokladov na vyhoviecie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Vzhľadom na výsledok posúdenia tejto ústavnej sťažnosti ústavným súdom je evidentné, že išlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, teda v danom prípade neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z tohto dôvodu ústavný súd tejto žiadosti sťažovateľa (podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde) nevyhoviel (bod 2 výroku uznesenia).

18. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. októbra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu